

цаняватъ, доводятъ ся изъ вѣнъ учители съ огромнѣ заплатѣ, а нема ни 30% тѣ, а намъ по малко и ваканція да немамъ, но и тогава да ся занимавамъ съ пѣяніе на голѣмы-тѣ ученици бесплатно. Университантинъ учитель за нѣмск. языкъ, безъ да знае старо-българскы, три год. учи дѣца-та, а плодъ 0% тѣ. Но они бѣхъ любимци на владикъ-тѣ и музавире, та имъ ся плащаше огромно, а намъ ни по едно отъ неговы-тѣ издадени богословія нема. Мене казва, че съмъ билъ владык. гонитель. Разрѣшава ми да лжесвидѣтельствувамъ, запира мя да не стоѣмъ у олтара, че не давало законъ, а еклісиархъ-тѣ Никола, дважды жененъ и младъ, влиза и слугува у олтара като ангелъ. Нѣговы-тѣ езуитскы злоупотрѣбленія можете по добрѣ да научите отъ вѣнжъ; а отъ протокола за платы-тѣ учител., както преди дохождание-то му, така и сега, та престанвамъ.

Тия всичкы-тѣ, като ги прегледате съ вниманіемъ и снисхожденіемъ, моля да благоволите да ги оцѣните прилично, като ся погрыжете да ся възнаградъ поне на старостъ, за като преминъ старостъ-тѣ си на Вашъ животъ по охолно заедно съ челядь-тѣ си, да бждъ за всегда (аще и недостойнѣ)

Вашего Высокоблагордія присный къ Богу молитвенникъ и благодарнѣйшій

Захарія Икономовъ Круша
старый учитель

1878, април. 12, въ Софіѣ.

(Арх. отд. на Соф. Н. библи. п. 141).

5. Изъ архивата на Зах. Круша

Това е писмено изложение на взаимноучителния методъ. Въ всичко Круша следва буквально учителя си Неофита Рилски, който още въ Габрово изработилъ правилникъ на взаимно-учителното училище (вж. Л. Ив. Доросиевъ, Учебното дѣло въ Копривница преди освобождението ни. Юбилеенъ сборникъ по миналото на Копривница. София 1926, с. 290—311). Изложението взимаме отъ книгата на Хр. Семерджиевъ, Самоковъ и околността му, с. 145—148.

Какъ да се открие взаимно училище.

Изъ начало учителъ ще да приеме нѣколко ученицы, сирѣчь 10 или 12, които ще да прѣдизбере, ако е възможно, между дѣца понимателни (разумѣвателни). А сичкитѣ тия ще да ги собере на купъ въ песочното писалиище и ще да прави самъ дѣлата показувателъови и ще да ги научи перво обывновените образы въ тоя класъ и въ второто му отдѣленіе. Послѣ ще да ги опрѣдѣлява да заобикалятъ около у-щето, като кога иска да състави жкласове на четеніето, и ще да ги оправя пакъ въ первыятъ класъ и, като положи една таблица, ще да ги доведе при нея, за да остави единъ листъ, гдѣто ще да ги учи трите образе на четеніето.

Потомъ ще да введе ученицыте си въ а класъ на аритметиката, гдѣто ще да е той самъ показувателъ, послѣ ще да иде да ги обучи и въ ариитм., която бива въ ликовете.

Учителъ ще да проведе тия ученицы взаимнопреемно презъ другитѣ 7 класове на писаніето, на четеніето и на аритм., и ще да опрѣдѣлява ппре-